

Lovforslag nr. L 148. Fremsat den 29. januar 2003 af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. og lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen

(Undervisning i udlandet)

§ 1

I lov om gymnasiet m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 178 af 15. marts 2002, som ændret ved § 65 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, § 5 i lov nr. 274 af 8. maj 2002, § 4 i lov nr. 275 af 8. maj 2002 og § 7 i lov nr. 414 af 6. juni 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 17 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

”Stk. 2. Elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor det på forhånd er planlagt, at undervisningen i et semester eller efter særlig tilladelse fra Undervisningsministeriet i op til et år skal foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, kan afkræves betaling for egen rejse, eget ophold og egen forplejning i forbindelse med dette udlandsophold. Der kan ikke kræves betaling af eleverne for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Hjælp til afholdelse af omkostninger, der er forbundet med undervisningen i udlandet, skal komme samtlige deltagere til gode, medmindre der er tale om rabatter, legater eller lignende, der efter givers bestemmelse er ydet til bestemte af deltagerne. Undervisningsministeren kan fastsætte maksimum for det beløb, en elev kan afkræves for et udlandsophold.

Stk. 3. Såfremt elever trods tilmelding ikke deltager i ophold ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevernes skole at sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden skole.”

Stk. 2 – 8 bliver herefter stk. 4-10.

2. I § 17, stk. 5, der bliver stk. 7, ændres ”stk. 3 og 4” til: ”stk. 5 og 6”.

3. I § 17, stk. 6 og 8, der bliver stk. 8 og 10, samt i § 17 a ændres ”stk. 7” til: ”stk. 9”.

§ 2

I lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 179 af 15. marts 2002, som ændret ved § 66 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, § 4 i lov nr. 274 af 8. maj 2002, § 5 i lov nr. 275 af 8. maj 2002, § 8 i lov nr. 414 af 6. juni 2002, § 54 i lov nr. 418 af 6. juni 2002 og § 2 i lov nr. 1078 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 29, stk. 1, ændres ”stk. 5” til: ”stk. 7”.

2. I § 29 indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

”Stk. 5. Elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor det på forhånd er planlagt, at undervisningen i et semester eller efter særlig tilladelse fra Undervisningsministeriet i op til et år skal foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, kan afkræves betaling for egen rejse, eget ophold og egen forplejning i forbindelse med dette udlandsophold. Der kan ikke kræves betaling af eleverne for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Hjælp til afholdelse af omkostninger, der er forbundet med undervisningen i udlandet, skal komme samtlige deltagere til gode, medmindre der er tale om rabatter, legater eller lignende, der efter givers bestemmelse er ydet til bestemte af deltagerne. Undervisningsministeren kan fastsætte maksimum for det beløb, en elev kan afkræves for et udlandsophold.

Stk. 6. Såfremt elever trods tilmelding ikke deltager i ophold ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevernes skole at sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden skole.”

Stk. 5 - 13 bliver herefter stk. 7 - 15.

3. I § 29, stk. 8, der bliver stk. 10, ændres ”stk. 6 og 7” til: ”stk. 8 og 9”.

4. I § 29, stk. 9 og 11, der bliver stk. 11 og 13, samt i § 29 a ændres ”stk. 10” til: ”stk. 12”.

5. I § 29, stk. 13, der bliver stk. 15, ændres ”stk. 12” til: ”stk. 14”.

§ 3

I lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 546 af 1. juli 2002, som senere ændret ved § 6 i lov nr. 1080 af 17. december 2002 og § 4 i lov nr. 1083 af 17. december 2002 foretages følgende ændringer:

1. I § 15 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:
”Stk. 2. Elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor det på forhånd er planlagt, at un-

dervisningen i et semester eller efter særlig tilladelse fra Undervisningsministeriet i op til et år skal foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, kan afkræves betaling for egen rejse, eget ophold og egen forplejning i forbindelse med dette udlandsophold. Der kan ikke kræves betaling af eleverne for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Hjælp til afholdelse af omkostninger, der er forbundet med undervisningen i udlandet, skal komme samtlige deltagere til gode, medmindre der er tale om rabatter, legater eller lignende, der efter givers bestemmelse er ydet til bestemte af deltagerne. Undervisningsministeren kan fastsætte maksimum for det beløb, en elev kan afkræves for et udlandsophold.

Stk. 3. Såfremt elever trods tilmelding ikke deltager i ophold ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevernes skole at sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden skole.”

Stk. 2 - 9 bliver herefter stk. 4 - 11.

2. I § 15, stk. 5, der bliver stk. 7, ændres ”stk. 3 og 4” til: ”stk. 5 og 6”.

3. I § 15, stk. 6 og 8, der bliver stk. 8 og 10, ændres ”stk. 7” til: ”stk. 9”.

4. I § 15, stk. 9, der bliver stk. 11, ændres ”stk. 1-7” til: ”stk. 1-9”.

5. I § 22 ændres ”Loven om arbejdsskadeforsikring” til: ”Lov om sikring mod følger af arbejdsskade”.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. august 2003.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Regeringen ønsker som nævnt i sin handlingsplan Bedre Uddannelser fra juni 2002 et fleksibelt uddannelsessystem med uddannelsesstilbud på højt fagligt niveau. Målsætningen er, at de danske uddannelsesstilbud, både når det gælder de almene og de erhvervsrettede uddannelser, skal stå mål med de bedste i verden, og at Danmark skal være i front i det globale videnssamfund.

Øget faglighed og kvalitet målt med internationale standarder forudsætter, at den internationale dimension i uddannelserne styrkes. I forhold til de gymnasiale uddannelser ønsker regeringen, at eleverne skal have mulighed for at gennemføre en del af deres uddannelse i udlandet. De ordninger, der ønskes etableret, tager udgangspunkt i principperne fra de internationale hold, som nogle erhvervsskoler tidligere har tilbudt elever i den erhvervsgymnasiale uddannelse. Med lovforslaget åbnes mulighed for at oprette rejsehold efter tilsvarende principper i alle fire gymnasiale uddannelser.

Den undervisning, som de tidligere internationale hold fulgte i udlandet, var tilrettelagt i overensstemmelse med danske uddannelsesregler, således at eleverne kunne afslutte deres gymnasiale uddannelse inden for normal tid efter hjemkomsten fra udlandsopholdet. Som et led i regeringens målsætning om, at de unge skal komme hurtigere igennem uddannelsessystemet og ud på arbejdsmarkedet, skal udlandsophold også i fremtiden kunne indgå i elevernes danske uddannelser på en måde, så det sker uden tab af tid.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Principper for tidligere internationale hold på det erhvervsgymnasiale område

Den undervisning, som de internationale hold fulgte i udlandet, fandt sted på den danske skoles vegne og

efter de danske uddannelsesregler på det pågældende område.

Det var almindeligt, at mindst én dansk lærer fulgte med eleverne til den udenlandske undervisningsinstitution, ofte for at varetage undervisningen i danskfaget og for at fungere som kontaktlærer og som koordinator i forhold til den udenlandske institution. Den øvrige undervisning blev varetaget af den udenlandske institutions lærere. Disse skulle have et fagligt og pædagogisk niveau, som var fuldt på højde med det danske, men opfyldte ikke nødvendigvis i detaljer samtlige konkrete bestemmelser om lærer kvalifikationer i de danske regler, idet disse er udformet med henblik på lærere med en dansk uddannelsesbaggrund på såvel det faglige som det pædagogiske område. Ansvaret for vurderingen af lærernes faglige niveau påhvilede direktøren eller rektoren for elevens hjemskole.

Der var sædvanligvis tilknyttet et lærerudvekslingsprogram til de internationale hold. Herunder opholdt lærere fra den udenlandske institution sig i Danmark i en periode for – blandt andet i samarbejde med danske kollegaer - at gennemgå de danske fagplaner og omsætte dem til planer for undervisningen på den udenlandske skole.

Udlandsopholdene havde typisk en varighed på omkring et semester. Eleverne afholdt selv udgifterne til rejse og ophold, normalt i størrelsesordenen 20.-30.000 kr. for et semesters udlandsophold, mens erhvervsgymnasierne finansierede udgiften til undervisningen i udlandet af deres taxameterbevillinger.

Der blev ved bekendtgørelse nr. 617 af 26. februar 2001 om ændring af bekendtgørelse om de erhvervsgymnasiale uddannelser indført en særlig begrænsning i mulighederne for at gennemføre disse ophold for de erhvervsgymnasiale uddannelser. Ved denne bekendtgørelse blev der i bekendtgørelse nr. 368 af 3. juni 1997 om de erhvervsgymnasiale uddannelser som ændret ved bekendtgørelse nr. 742 af 8. august 2000 om optagelse i de gymnasiale uddannelser tilføjet følgende:

”Kapitel 4 a.

Forlagt undervisning

§ 9a. En skole, der har optaget en elev til en erhvervsgymnasial uddannelse, er ansvarlig for, at lederen for uddannelsen foreskrevne undervisning udføres af skolen selv. Skolen kan dog med elevens tilslutning forlægge undervisningen i enkelte fag eller i lignende begrænset omfang til en anden undervisningsinstitution. Undervisning af en samlet varighed på mere end 6 uger kan ikke forlægges til en institution, som ikke er godkendt af Undervisningsministeriet til at gennemføre gymnasial undervisning.”

Bekendtgørelse nr. 617 af 26. februar 2001 vil skulle ophæves, såfremt dette lovforslag vedtages uændret af Folketinget.

2.1.2. De fremtidige ordninger

Lovforslaget giver grundlag for etablering af de internationale hold, de såkaldte rejsehold, ved de fire gymnasiale uddannelser. Private gymnasier er ikke omfattet af forslaget, idet undervisningen på disse i modsætning til undervisningen på de øvrige gymnasiale institutioner ikke som udgangspunkt er vederlagsfri efter den gældende lovgivning. Der er følgelig ikke behov for at lave regler om, at eleverne på de private gymnasier kan afkræves betaling for deltagelse i undervisning i udlandet.

Den undervisning, der skal tilbydes rejseholdenes elever i udlandet, skal finde sted på den danske skoles vegne efter de danske uddannelsesregler på det pågældende område og følge de fagplaner, der i forvejen er lagt for de danske klasser, eller særskilt godkendte udenlandske fagplaner, hvor undervisningen efter almindelige meritvurderinger vil kunne træde i stedet for den danske.

Ved som hovedregel at lade eleverne følge de danske uddannelsesregler i udlandet opnås det, at eleverne ved hjemkomsten kan afslutte deres gymnasiale uddannelse inden for normal tid efter hjemkomsten fra udlandsopholdet samtidig med de kammerater, de startede sammen med. Udlandsopholdet indgår på den måde direkte i det danske uddannelsesforløb.

Samtidig får eleverne, der indkvarteres i udlandet under opholdet, og som blandt andet derved får lejlighed til at opleve en fremmed kultur, en helt særlig personlig oplevelse, ligesom de får styrket deres kompetencer på det fremmedsproglige og kulturelle område.

I lighed med de tidligere ordninger vil en eller flere danske lærere kunne følge med eleverne til den udenlandske undervisningsinstitution, eksempelvis for at varetage undervisningen i danskfaget og for at funge-

re som kontaktlærer og som koordinator i forhold til den udenlandske institution.

Med hensyn til den øvrige undervisning vil denne skulle varetages af den udenlandske institutions lærere, som vil skulle have et fagligt og pædagogisk niveau, som er fuldt på højde med det danske, men som ikke nødvendigvis i detaljer skal opfylde samtlige krav om lærer kvalifikationer i de danske regler. Svaret for vurderingen af lærernes faglige niveau påhviler også fremover direktøren, rektoren eller forstanderen for elevens hjemskole, ligesom denne vil være ansvarlig for undervisningen i forhold til Undervisningsministeriet.

Der vil som tidligere kunne tilknyttes lærerudvekslingsprogrammer til de internationale ordninger.

2.1.3. Forholdet til ekskursionsreglerne m.v.

Ved den såkaldte ekskursionslov, lov nr. 489 af 1.7.1998 om ændring af forskellige uddannelseslove (Betalning for ekskursioner m.v.) blev en række i bestemmelser i blandt andet den dagældende lov om gymnasiet m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 63 af 23. januar 1997, den dagældende lov om kursus til højere forberedelseskursus og studieforberedende enkeltfagsundervisning af voksne m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 64 af 23. januar 1997, og den dagældende lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 495 af 10. juni 1994, ændret således, at der blev tilvejebragt klar hjemmel til, at eleverne ligesom efter hidtidig praksis kunne afkræves betaling for deltagelse i ekskursioner uden for selve uddannelsesinstitutionen, selv om undervisningen efter disse love som udgangspunkt var vederlagsfri.

Om begrebet ekskursioner anføres for de gymnasiale uddannelsers vedkommende i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, § 2, nr. 1, og § 4, nr. 1, jf. Folketingstidende 1997/1998, 2. samling, Tillæg A, side 2764 og 2765, at det defineres som:

”Udtrykket omfatter en eller flere flerdages rejseaktiviteter tilrettelagt for alle elever på et hold. Ekskursioner m.v. kan foregå i ind- eller udland. Ekskursioner kan indgå i alle fag og skal altid indgå i læsepen-sum og -i fag med eksamen – i eksamensopgivelserne.”

Det fremgår desuden af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende, 1997/1998, tillæg A, side 2763-64, at der sondres mellem ekskursioner med og uden mødepligt. Der er mødepligt til ekskursioner, hvortil der alene opkræves deltagerbetaling, der går til forplejning – højst et beløb svarende til et anslået normalt hjemmeforbrug til kost -, mens der

ikke er mødepligt til ekskursioner, hvor der opkræves en højere deltagerbetaling. I sådanne tilfælde påhviler det til gengæld skolerne at arrangere alternativ undervisning for de elever, der ikke deltager i ekskursionerne.

Den model, der med dette lovforslag foreslås etableret for de såkaldte rejsehold, adskiller sig afgørende fra den ved ekskursionsloven indførte ordning. Forskellen er, at den del af undervisningen, der afvikles uden for den danske skole, kræver tilmelding til en særlig ordning og alene kan være undervisning på nogle ganske særlige vilkår på en udenlandsk institution på op til et semesters varighed og ved særlig godkendelse op til et års varighed.

Eleverne skal indkvarteres i udlandet i denne periode, og deltagelse i opholdet og i undervisningen i udlandet er som udgangspunkt obligatorisk, når eleverne først har tilmeldt sig en international klasse. Eleverne kan alene tilmelde sig et rejsehold på en skole eller institution, som de efter reglerne i bekendtgørelse om optagelse i de gymnasiale uddannelser kan blive optaget på. Tilmelding skal ske inden for en af den enkelte danske skole eller institution fastsat frist herfor.

De danske skoler er ikke som - efter ekskursionsreglerne - forpligtede til at arrangere alternativ undervisning for de elever, der trods tilmeldingen til en særlig ordning efterfølgende af den ene eller den anden årsag måtte vælge ikke at deltage i undervisningen og opholdet i udlandet. Derimod vil skolerne være forpligtede til at sørge for, at disse elever uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden tilsvarende.

Skolerne skal have mulighed for at tage forbehold for manglende oprettelse af de særlige internationale ordninger i tilfælde af, at der efter den enkelte skoles skøn er for få tilmeldinger til ordningerne. I så tilfælde har skolerne pligt til at sørge for, at de tilmeldte elever kan gennemføre deres uddannelse i det ordinære forløb på samme eller en anden institution.

2.1.4. Finansiering

Det er en forudsætning, at merudgifterne i forbindelse med undervisning i udlandet finansieres ved deltagerbetaling, således at eleverne som hidtil skal afholde de udgifter, der er forbundet med deres ophold, herunder forplejning, og rejse.

Endvidere vil eleverne være forpligtede til selv at afholde udgifter til deltagelse i ekskursioner m.v. samt til undervisningsmidler i et omfang, der svarer til det, eleverne ville kunne blive opkrævet for deltagelse i ekskursioner m.v. i Danmark efter de oven for omtalte

ekskursionsregler samt for undervisningsmidler ved deltagelse i undervisning i Danmark, jf. bekendtgørelse om elevers og kursisters betaling for visse undervisningsmidler i de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne.

Elever på de såkaldte rejsehold er under deres udlandsophold ikke omfattet af den offentlige sygesikring. Der kan ikke for de almene gymnasiers vedkommende af amtskommunale midler eller for de erhvervsgymnasiale gymnasiers vedkommende af selvejende uddannelsesinstitutioners midler afholdes udgifter til rejsesygeforsikring. Tilsvarende må skolerne ikke afholde udgifter til andre forsikringer for eleverne. Eleverne må derfor for egne midler tegne rejsesygeforsikring og andre forsikringer som fx rejseulykke-, rejsegods- eller ansvarsforsikringer. Der vil ikke være noget til hinder for, at skolerne formidler tegning af sådanne forsikringer, men skolerne er alene forpligtede til at opfordre eleverne til at selv tegne de fornødne forsikringer. I forbindelse med elevernes tilmelding til rejseholdene må skolerne gøre opmærksom på disse forhold.

Kravet om elevernes deltagerbetaling er ikke til hinder for, at elevernes udgifter i forbindelse med rejseholdene finansieres på anden vis, fx via frivillige bidrag fra praktikvirksomheder, fra forældre eller fra sponsorer. Betalingen for en eller flere elevers deltagelse vil eksempelvis også kunne dækkes af midler fra fonde o. lign. Det bemærkes i denne forbindelse, at skoler, der modtager statstilskud, ikke uden hjemmel dertil må yde transport- og opholdsgodtgørelse til elever, der deltager i undervisning i udlandet.

Betalingen for undervisningen i udlandet påhviler derimod de danske skoler, der vælger at sende elever ud til undervisningen i udlandet. Det påhviler endvidere skolerne at afholde de udgifter, der er forbundet med en eller flere danske læreres eventuelle ophold i udlandet, medmindre skolerne fra anden side modtager donationer til afholdelse af udgifterne.

2.1.5. Tilsyn

Der vil skulle føres tilsyn med den undervisning og de prøver, der gennemføres i udlandet, idet undervisningsministeren efter gymnasielovens § 15, stk. 1, erhvervsgymnasielovens § 20, stk. 1, og hf-lovens § 26, stk. 1, har det overordnede ansvar for og fører tilsyn med skolernes undervisning og eksamen.

Det er elevens hjemskole, som er ansvarlig for den undervisning, der gennemføres i udlandet, og Undervisningsministeriets tilsyn vil derfor blive ført i forhold til hjemskolen. Opstår der spørgsmål om regeloverholdelse eller om kvalitet i den forlagte undervis-

ning, er det den danske skole, der vil være pligtig til at redegøre for forholdet over for ministeriet.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Det er med lovforslaget forudsat, at dette skal være udgiftsneutralt. Skolernes udgifter til undervisning m.m. i udlandet forudsættes derfor dækket inden for de takster eller den afregning, som skolerne i øvrigt modtager for tilsvarende elever her i landet. Endvidere forudsættes det, at udlandsophold planlægges på en sådan måde, at amtskommunerne eller skolerne har mulighed for at tilpasse holddannelsen, idet en elev mindre i en klasse ikke giver færre udgifter for amtskommunerne eller skolerne, samtidig med at amtskommunen eller skolen skal afholde udgiften til de elever, der modtager undervisning i udlandet.

Der vil dog i mindre omfang være merudgifter til SU anslået til højt regnet ca. 25 mio. kr. Merudgifterne vil blive afholdt inden for Undervisningsministeriets samlede økonomiske rammer.

8. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/større udgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, amter og kommuner	Ingen	25 mio. kr.
Administrative konsekvenser for stat, amter og kommuner	Ingen	Ingen væsentlige
Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

9. Høring

Lovforslaget har været til høring i en bred kreds af myndigheder og organisationer m.fl., jf. bilag til lovforslaget. Forslaget blev sendt til høring den 5. december 2002 med frist for svar til den 18. december 2002. Endvidere har lovforslaget været tilgængeligt på internettet.

Høringssvarene viser generelt tilslutning til forslaget om, at den internationale dimension i de gymnasiale uddannelser styrkes med muligheden for at gennemføre studieophold i udlandet.

Efter de amtskommunale parter opfattelse kan lovforslaget medføre øgede udgifter for skolerne, hvilket

4. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne. Forslaget har derimod økonomiske konsekvenser for borgerne, fordi det forudsættes, at de merudgifter, det indebærer, afholdes af borgerne, jf. ovenfor.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

de amtskommunale parter finder uheldigt. Synspunktet har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget, idet Undervisningsministeriet ikke deler parternes opfattelse, jf. nærmere afsnittet om finansiering i forslagens almindelige bemærkninger.

Gymnasieskolernes Lærerorganisation finder det uheldigt, at elevernes kan afkræves egenbetaling. Synspunktet har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

Høringssvarene har alene givet anledning til nogle få lovtekniske ændringer i de foreslåede bestemmelser og i bemærkningerne.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Med bestemmelsen fraviges udgangspunktet i den gymnasiale lovgivning om, at det er vederlagsfrit at gå på et offentligt gymnasium (og hf og erhvervsgymnasiet), idet der gives hjemmel til, at skolerne kan opkræve betaling for deltagelse i særlige ordninger med undervisning i udlandet. Regeringen ønsker, at den gymnasiale undervisning fortsat skal være et vederlagsfrit tilbud til alle, der opfylder betingelserne for at blive optaget i gymnasiet, og bestemmelsen er således ikke udtryk for et ønske om generelt at indføre krav om betaling for deltagelse i gymnasial undervisning. Der er da heller ikke med bestemmelsen tale om at indføre krav om betaling for undervisningen i udlandet, men alene om at eleverne skal betale for deres egen forplejning, deres eget ophold og deres egen forplejning samt deres egne forsikringer, det vil sige omkostninger, som ligger ud over omkostningerne til selve undervisningen, og som eleverne eller deres forældre normalt selv afholder, mens eleverne går i gymnasiet.

Med bestemmelsen skabes en parallel til de såkaldte ekskursionsregler, som er omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger, og som primært er rettet mod inden- og udenlandske ekskursioner af kortere varighed, idet eleverne eller deres forældre også efter disse regler skal betale de udgifter, der ligger ud over udgifter, der vedrører selve undervisningen, fx til elevernes egen forplejning.

I relation til bestemmelsens sidste punktum bemærkes det, at skolen hverken selv eller ved kontrakter med leverandører eller andre må belaste deltagerne - elever og lærere - ulige med udgifterne til rejse, forplejning og ophold. Dette svarer til reglerne om ekskursioner.

Der foreslås indsat en hjemmel til, at undervisningsministeren, hvis der viser sig behov herfor, kan fastsætte et maksimumsbeløb for, hvad en elev kan afkræves i samlede udgifter til et udlandsophold. Bestemmelsen forudsættes kun anvendt, hvis det viser sig, at betalingskravene øges væsentligt i forhold til

det niveau, der hidtil har været almindeligt inden for de erhvervsgymnasiale uddannelser.

Til nr. 2 - 3:

Ændringerne er konsekvenser af ændringen i nr. 1.

Til § 2

Til nr. 1:

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Til nr. 2 - 6:

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2 - 3.

Til § 3

Til nr. 1:

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1. Derudover bemærkes det, at bekendtgørelse nr. 617 af 26. februar 2001 om ændring af bekendtgørelse om de erhvervsgymnasiale uddannelser efter vedtagelsen af lovforslaget vil blive ophævet, jf. afsnit 2.1. 1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 - 4:

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2 - 3.

Til nr. 5

Der er tale om en konsekvens af en opdatering af titlen på lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

Til § 4

Med ikrafttrædelsestidspunktet tilsigtes det at give skolerne mulighed for at gøre brug af mulighederne for at etablere særlige ordninger med undervisning i udlandet allerede fra starten af skoleåret 2003/2004. Samtidig får de skoler, der ønsker at etablere rejseophold, tid til at planlægge disse og til at orientere eleverne om muligheden for at deltage i studieophold i udlandet fra lovforslagets forventede vedtagelse i foråret 2003, således at skolerne får en reel chance for at planlægge udlandsopholdene.

Til § 5

Hvis de grønlandske myndigheder fremsætter ønske herom, vil bestemmelserne kunne udstrækkes til Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om gymnasiet m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 178 af 15. marts 2002, som ændret ved § 65 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, § 5 i lov nr. 274 af 8. maj 2002, § 4 i lov nr. 275 af 8. maj 2002 og § 7 i lov nr. 414 af 6. juni 2002, foretages følgende ændringer:

§ 17.

1. I § 17 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

”Stk. 2. Elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor det på forhånd er planlagt, at undervisningen i et semester eller efter særlig tilladelse fra Undervisningsministeriet i op til et år skal foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, kan afkræves betaling for egen rejse, eget ophold og egen forplejning i forbindelse med dette udlandsophold. Der kan ikke kræves betaling af eleverne for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Hjælp til afholdelse af omkostninger, der er forbundet med undervisningen i udlandet, skal komme samtlige deltagere til gode, medmindre der er tale om rabatter, legater eller lignende, der efter givers bestemmelse er ydet til bestemte af deltagerne. Undervisningsministeren kan fastsætte maksimum for det beløb, en elev kan afkræves for et udlandsophold.

Stk. 3. Såfremt elever trods tilmelding ikke deltager i ophold ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevernes skole at sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden skole.”

Stk. 2 – 8 bliver herefter stk. 4-10.

Gældende formulering

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.

Stk. 6. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af amtsrådet stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 7.

Stk. 8. Undervisningsministeren kan delegerer sin beføjelse efter stk. 7 til vedkommende amtsråd eller til skolen efter amtsrådets bestemmelse, jf. § 8, stk. 3.

§ 17 a. Amtsrådet har udpantringsret for krav på betaling for fotokopier til undervisningsbrug, jf. § 17, stk. 7.

Lovforslaget

2. I § 17, stk. 5, der bliver stk. 7, ændres ”stk. 3 og 4” til: ”stk. 5 og 6”.

3. I § 17, stk. 6 og 8, der bliver stk. 8 og 10, samt i § 17 a ændres ”stk. 7” til: ”stk. 9”.

§ 2

I lov om kursus til højere forberedelseksamen, og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v., lovekendtgørelse nr. 179 af 15. marts 2002, som ændret ved § 66 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, § 4 i lov nr. 274 af 8. maj 2002, § 5 i lov nr. 275 af 8. maj 2002, § 8 i lov nr. 414 af 6. juni 2002, § 54 i lov nr. 418 af 6. juni 2002 og § 2 i lov nr. 1078 af 17. december 2002 foretages følgende ændringer:

1. I § 29, stk. 1, ændres ”stk. 5” til: ”stk. 7”.

§ 29. Undervisningen i henhold til denne lov på offentlige uddannelsesinstitutioner samt på institutioner efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse er vederlagsfri for kursister, der er optaget på et samlet 2-årigt forløb til højere forberedelseksamen, jf. dog stk. 5.

2. I § 29 indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

*Gældende formulering**Lovforslaget*

”Stk. 5. Elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor det på forhånd er planlagt, at undervisningen i et semester eller efter særlig tilladelse fra Undervisningsministeriet i op til et år skal foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, kan afkræves betaling for egen rejse, eget ophold og egen forplejning i forbindelse med dette udlandsophold. Der kan ikke kræves betaling af eleverne for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Hjælp til afholdelse af omkostninger, der er forbundet med undervisningen i udlandet, skal komme samtlige deltagere til gode, medmindre der er tale om rabatter, legater eller lignende, der efter givers bestemmelse er ydet til bestemte deltagere. Undervisningsministeren kan fastsætte maksimum for det beløb, en elev kan afkræves for et udlandsophold.

Stk. 6. Såfremt elever trods tilmelding ikke deltager i ophold ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevernes skole at sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden skole.”

Stk. 5 - 13 bliver herefter stk. 6 - 15.

Stk. 8. Det i stk. 6 og 7 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen efter afrunding giver anledning til en forhøjelse eller nedsættelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.

3. I § 29, stk. 8, der bliver stk. 10, ændres ”stk. 6 og 7” til: ”stk. 8 og 9”.

Stk. 9. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal stilles til rådighed for kursisterne uden betaling, jf. dog stk. 10.

4. I § 29, stk. 9 og 11, der bliver stk. 11 og 13, samt i § 29 a ændres ”stk. 10” til: ”stk. 12”.

Stk. 11. Undervisningsministeren kan delegere sin beføjelse efter stk. 10 til vedkommende amtsråd eller til institutionerne.

Gældende formulering

Stk. 13. Reglerne i stk. 2-12 finder ikke anvendelse, hvor der i øvrigt er fastsat bestemmelser om betaling for undervisningen.

§ 29 a. Amtsrådet og Undervisningsministeriet har udpantningsret for krav på betaling for fotokopier til undervisningsbrug, jf. § 29, stk. 10, for så vidt angår amtskommunale og statslige uddannelsesinstitutioner.

§ 15.

Lovforslaget

5. I § 29, *stk. 13*, der bliver *stk. 15*, ændres ”*stk. 12*” til: ”*stk. 14*”.

§ 3

I lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 546 af 1. juli 2002, som senere ændret ved § 6 i lov nr. 1080 af 17. december 2002 og § 4 i lov nr. 1083 af 17. december 2002 foretages følgende ændringer:

1. I § 15 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

”*Stk. 2.* Elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor det på forhånd er planlagt, at undervisningen i et semester eller efter særlig tilladelse fra Undervisningsministeriet i op til et år skal foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, kan afkræves betaling for egen rejse, eget ophold og egen forplejning i forbindelse med dette udlandsophold. Der kan ikke kræves betaling af eleverne for udgifter, der vedrører undervisningen eller lærernes deltagelse. Hjælp til afholdelse af omkostninger, der er forbundet med undervisningen i udlandet, skal komme samtlige deltagere til gode, medmindre der er tale om rabatter, legater eller lignende, der efter givers bestemmelse er ydet til bestemte af deltagerne. Undervisningsministeren kan fastsætte maksimum for det beløb, en elev kan afkræves for et udlandsophold.

Stk. 3. Såfremt elever trods tilmelding ikke deltager i ophold ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevernes skole at sørge for, at eleverne uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den skole, hvor de allerede er optaget, eller på en anden skole.”

Stk. 2 – 9 bliver herefter *stk. 4 – 11*.

Gældende formulering

Stk. 5. Det i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres hvert år med virkning fra den 1. august med satsreguleringsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10. Reguleringen sker på grundlag af den på reguleringstidspunktet gældende grænse før afrunding. Når reguleringen giver anledning til en forhøjelse eller nedsettelse af beløbet, bekendtgøres dette af undervisningsministeren.

Stk. 6. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af skolen stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 7.

Stk. 8. Undervisningsministeren kan delegere sine beføjelser efter stk. 7 til skolerne.

Stk. 9. En skole, der udbyder erhvervsgymnasiale uddannelser i medfør af § 2, stk. 3, kan uanset bestemmelserne i stk. 1-7 opkræve betaling for deltagelse i undervisningen m.v. Dette gælder dog kun, hvis skolen ikke modtager samme tilskud fra staten som en institution godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

§ 22. Loven om arbejdsskadeforsikring finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår elevs eventuelle skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten.

Lovforslaget

2. I § 15, *stk. 5*, der bliver stk. 7; ændres ”stk. 3 og 4” til: ”stk. 5 og 6”.

3. I § 15, *stk. 6 og 8*, der bliver stk. 8 og 10, ændres ”stk. 7” til: ”stk. 9”.

4. I § 15, *stk. 9*, der bliver stk. 11, ændres ”stk. 1-7” til: ”stk. 1-9”.

5. I § 22 ændres ”Loven om arbejdsskadeforsikring” til: ”Lov om sikring mod følger af arbejds-skade”.

F. t. l. vedr. gymnasiet m.v.

Til lovforslag nr. L 148. Skriftlig fremsættelse (29. januar 2003)

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. og lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen (Undervisning i udlandet).

(Lovforslag nr. L 148).

Lovforslaget giver grundlag for etablering af internationale hold, de såkaldte rejsehold, ved de fire gymnasiale uddannelser. De ordninger, der bliver mulighed for at etablere, tager udgangspunkt i principperne fra de internationale hold, som nogle erhvervsskoler tidligere har tilbudt elever i den erhvervs-gymnasiale uddannelse.

Eleverne kan tilmelde sig de særlige rejsehold, og de får derved mulighed for i en periode at modtage undervisning i udlandet. Undervisningen i udlandet skal finde sted på den danske skoles vegne og følge de fagplaner, der i forvejen er lagt for de danske klasser, eller efter særskilt godkendelse udenlandske fagplaner, hvor undervisningen efter almindelige meritvurderinger vil kunne træde i stedet for den danske undervisning.

Ved som hovedregel at lade eleverne følge de danske uddannelsesregler i udlandet opnår man,

at eleverne ved hjemkomsten kan afslutte deres danske, gymnasiale uddannelser inden for normal tid samtidig med de kammerater, de startede sammen med.

Med lovforslaget opretholdes princippet om, at undervisning i gymnasiet er vederlagsfri for eleverne. Betalingen for selve undervisningen i udlandet påhviler derfor de danske skoler.

Eleverne kan derimod efter forslaget forpligtes til selv at afholde de omkostninger, der er forbundet med deres ophold, herunder forplejning, og rejse. Dette indebærer også, at eleverne selv skal tegne rejsesygeforsikring og andre forsikringer som fx rejseulykke-, rejsegods- eller ansvarsforsikringer.

Det er med lovforslaget forudsat, at dette skal være udgiftsneutralt. Skolernes udgifter i forbindelse med undervisningen i udlandet forudsættes således dækket inden for de takster eller den afregning, som skolerne i øvrigt modtager for tilsvarende elever her i landet.

Der vil dog i mindre omfang være merudgifter til SU anslået til højt regnet 25 mio. kr. Merudgifterne vil blive afholdt inden for Undervisningsministeriets samlede ramme.

Lovforslaget forventes at træde i kraft den 1. august 2003.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.